

Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola: JU v Č. Budějovicích

Pedagogická fakulta

Pracoviště: katedra společenských věd

Datum odevzdání posudku: 19.8.2019

Jméno a příjmení studenta:

Bc. Kristýna Hřídlová

Obor: NjN-OVan

Občanská výchova

Oponent diplomové práce:

PhDr. Pavel Hejtman, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

(posudek oponenta práce)

Název práce: Výuka výchovy k občanství na českobudějovických základních školách

Kritéria hodnocení práce (označte vždy právě jednu z možných známek: A – výborně, B – velmi dobře, C – dobře, N – nevyhověl):

1. Struktura práce, její téma a cíle

(úplnost, logická posloupnost a vyváženost kapitol, rozsah práce, relevance tématu a cílů práce z hlediska přínosu pro určitý vědní obor, pedagogickou praxi apod.)

A	B	C	N
---	---	---	---

Struktura práce v zásadě odpovídá logickému členění tématu diplomové práce. Je členěna na část teoretickou a část výzkumnou. Teoretická část začíná stručným Úvodem, ve kterém autorka zdůvodňuje svůj výběr tématu a formuluje i cíl své práce. V kapitolách 1 až 3 se zabývá základními školskými dokumenty, podle kterých výuka u nás probíhá. V kapitole 1 Systém kurikulárních dokumentů jde o Rámcový vzdělávací program (RVP), Školní vzdělávací programy (ŠVP) a Strategii vzdělávací politiky ČR (strany 11 až 25). Dále je velmi stručná kapitola Učitel (str. 25-29). Dílčí komparace prezentace RVP a ŠVP u čtyř vybraných ZŠ v Českých Budějovicích autorka provádí z internetových stránek jednotlivých škol (str. 29-37). V kapitole 4 (str. 40-64), kterou diplomantka označila jako Výzkumné šetření (z kontextu vyplývá, že jde o sociologický výzkum), leží těžiště původní práce diplomantky. Kapitola je členěna do podkapitol 4.1 Metodologie, 4.2 Cíl výzkumného šetření, 4.3 Výběru škol, 4.4 Průběh sběru dat a 4.5 Analýza výzkumu. Následuje Závěr (str. 64-65) a Seznam použité literatury Seznam použitých internetových zdrojů. V uvedeně struktuře má práce 68 stran.

K ní je ještě přidána část Seznam příloh, jejímž obsahem jsou přepisy audio nahrávek rozhovorů se 4 respondenty. S uvedenou přílohou má práce celkem 125 stran. Rozsah práce 68 stran splňuje hraničně požadavek pro tento typ kvalifikační práce; pokud vezmeme do úvahy i Přílohy, dokonce jej překračuje. Formulované cíle práce (v Úvodu a v kapitole 4) jsou smysluplné, protože jejich splnění by mělo přinést objektivní informace o výuce výchovy k občanství na českobudějovických základních školách. Z tohoto hlediska je téma práce rozhodně důležité a pozitivní výsledky práce by měly být oceněny minimálně v pedagogickém a výukovém procesu katedry společenských věd Pedagogické fakulty JU v Českých Budějovicích.

2. Práce s literaturou a dalšími informačními zdroji

(výběr, správná citace, použití, dodržování bibliografických norem, napojení na existující datový a literární kontext, využití literárních rešerší pro volbu tématu práce a formulaci výzkumného problému, práce s cizojazyčnou literaturou)

A	B	C	N
---	---	---	---

Autorka provedla velmi stručný výběr odborné literatury k tématu kvalitativní výzkum v sociální oblasti (což je většinou doména pro sociologii) a uvádí i několik odborných publikací k pedagogice a učitelství, většinou obecně zaměřených, nikoli přímo k problematice výuky společenských věd na základní škole. Širší záběr problematiky v odborných časopisech nebo speciálních internetových zdrojích jsem nenalezl. Dále čerpala zejména z dokumentů a internetových zdrojů zaměřených na RVP, čehož využila k běžné kompilaci s důrazem na výuku občanské výchovy na základní škole. Dodržování bibliografických norem při citacích je většinou jednotné a nemám k němu připomínky.

3. Metodologická a metodická stránka práce

(stanovení cílů práce, vhodnost a kvalita dat a metod, popřípadě metodologické zdůvodnění výběru metod)

A B C N

Cíl práce je stanoven poměrně rozvláčně v Úvodu (str. 9 předkládané práce) a vztahuje se k subjektivnímu hodnocení několika aspektů výuky vybranými učiteli. Na další straně (str. 10 c. d.) je potom dále uvedeno: „*Cílem výzkumné části je tedy zjistit, jak momentálně vypadá výuka výchovy k občanství na českobudějovických základních školách.*“ Nedomnívám se, že tyto cíle (na str. 9 a 10 c. d.) jsou identické. Je samozřejmé, že výběr dat pro inzerovaný výzkum v praktické části práce je prováděn ve zmiňovaném teritoriu a že souvisí také s učiteli předmětu. To uvádí autorka ve svém skutečném metodickém mottu: „*Cílem výzkumné části je tedy zjistit, jak momentálně vypadá výuka výchovy k občanství na českobudějovických základních školách. Kdo jiný pak může situaci zmapovat lépe než samotní vyučující tohoto předmětu.*“ (str. 10 c. d.). Při naplňování tohoto motta zůstává však pro mne dosud otázkou volba metod autorky, což souvisí s problémem jejího metodologického východiska v práci. To je formulováno až na str. 40 (subkapitola 4. 1 Metodologie), kde zdůvodňuje svůj výběr vhodné metody výzkumu. Za tu pokládá tzv. metodu ukotvené teorie – grounded theory (M. Disman překládá termín jako *dobře podložená teorie*). A zde vidím kámen úrazu autorčiny volby. Pro volbu této metody je totiž důležité, že jejím cílem jsou induktivním způsobem dosažené **nové hypotézy** nebo **nové (grounded) teorie**. Ale já jsem se s žádnými úplně novými hypotézami, natož teorií, v práci nesetkal. Mnohé dílčí závěry autorky z rozhovorů jsou jinak obecně známé a mohou být pokládány v kvantitativním výzkumu za pracovní hypotézy. Vlastní přípravu a realizaci i hodnocení polostrukturovaných rozhovorů, zejména ve vazbě na jejich autentické přepisy mám za zajímavé a přínosné. I když jejich náročnost z hlediska časové náročnosti, obsahového i metodického aspektu nemám za velmi náročné na úrovni diplomové práce.

4. Odborná správnost – znalost problematiky

(prokázání znalosti řešené problematiky, prokázání specifických znalostí, schopnost aplikovat znalosti na konkrétní problém, správná práce s pojmy a koncepty,

A B C N

Autorka jako budoucí učitelka občanské výchovy podle mne v práci prokázala znalost řešené problematiky na úrovni studentky, ale se zájmem o věc a s celkem jasnou představou o konkrétní povaze vybraného povolání. To se projevilo kladně např. i ve sdíleném doporučení o rozšíření pedagogických praxí a jejich zavedení již v bakalářském studiu, ale také v dobré odborné úrovni vedených rozhovorů i ve způsobu jejich hodnocení. Nejsem si ale jistý, zda dobře zvládla odbornou úroveň přípravy na sociologický výzkum a předpokládám, že s kvalitativním sociologickým výzkumem neměla dosud zkušenost.

5. Závěry a naplnění cílů

(jsou formulovány jasné závěry, je zřejmé, jaké poznatky práce přinesla, jsou nové poznatky vztaheny k původnímu literárnímu kontextu, jsou výsledky práce nahlíženy kriticky – například jsou uvedena omezení pro jejich platnost?)

A B C N

Celkový Závěr autorky nepovažuji za nejzdařilejší, protože v něm v zásadě pouze shrnula obsah jednotlivých částí práce. Daleko více oceňuji její dílčí závěry nebo hodnocení v podkapitole 4. 5 Analýza výzkumu nebo i 4.6 Shrnutí výzkumu. Domnívám se, že ačkoli autorka nenaplnila své cíle, které byly navíc různě formulované, beze zbytku, přesto zejména její dílčí závěry mají pozitivní informační hodnotu. Zejména v tom, že ukazují na konkrétní aktéry výuky na některých ZŠ v Českých Budějovicích, uvádějí jejich zkušenosti, názory i pocity z učitelské práce v předmětu občanská výchova. To autorčina práce přináší jako podnětné novum.

6.

(odborný jazyk, gramatická a pravopisná správnost, stylistická kvalita)

A B C N

Úroveň jazykového zpracování má v práci dvě polohy. V první jde o text psaný normálním (standardním) písmem a druhá poloha je v textu předkládaném kurzívou (kromě bibliografie samozřejmě). Jestliže k vlastnímu textu nemám v zásadě připomínky, u textu dokládajícím rozhovory (kapitola 4 a ještě více v Příloze) jsou gramatická pravidla dosti nebo dokonce zásadně potlačena. Vzniká tak otázka, jak autenticitu záznamu gramaticky přijatelně zachytit. Tuto otázku nehodlám řešit, ale autorka ji měla vyřešit před odevzdáním práce. Současnou podobu uváděných textů nepovažuji za vhodnou.

7. Formální a grafická úroveň práce

(obsahuje práce všechny náležitosti, jaká je její grafická úroveň)

A	B	C	N
---	---	---	---

Po formální stránce nemám k práci připomínek.

Celkové zhodnocení práce, popřípadě otázky k obhajobě

Předkládaná diplomová práce Bc. Kristýny Hřídlové splňuje kritéria kladená na tento druh odborných kvalifikačních prací. S připomínkami, které jsem výše uváděl, doporučuji její práci k obhajobě. Celkovou úroveň práce, beru-li do úvahy i její náročnost, hodnotím známkou dobře.

Předpokládám, že k otázce svého sociologického výzkumu se autorka vyjádří při obhajobě.

Celkové hodnocení práce (výsledná známka není aritmetickým průměrem známek jednotlivých kritérií hodnocení práce):

A - výborně	B – velmi dobře	C - dobře	N - nevyhověl
-------------	-----------------	-----------	---------------

V Českých Budějovicích dne 15. 8. 2019

Podpis oponenta diplomové práce.

